

KALENDARIUM
**Przegląd ważniejszych wydarzeń¹
grudzień 2015–styczeń 2016**
KRAJ

9.12–10.12. 200 lat temu powstało Towarzystwo Naukowe Krakowskie, po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. przekształcone w Polską Akademię Umiejętności (PAU). Z okazji jubileuszu akademicy zorganizowali uroczystą konferencję naukową w Krakowie.

Uchwała władz uniwersyteckich ówczesnego Wolnego Miasta Kraków w sprawie powołania Towarzystwa Naukowego zapadła 24 lipca 1815 r., a 9 grudnia tego roku został zatwierdzony statut organizacji. Jej pierwsze publiczne posiedzenie odbyło się 25 lutego 1816 r. Niezależna organizacja zrzeszająca wybitnych polskich uczonych odegrała ogromną rolę w umacnianiu naszej państwowości, a jej pomoc finansowa umożliwiła rozwój wielu znakomitych karier naukowych. W latach 1948–1989 władze praktycznie zablokowały możliwości działania towarzystwa, ale po zmianie ustrojowej w 1989 r. członkowie PAU reaktywowali jego działalność, zachowując historyczną ciągłość z uprzednią organizacją. PAU liczy obecnie 507 członków, w tym 152 czynnych, 159 korespondentów i 196 zagranicznych. Jest fundatorem wielu stypendiów i nagród naukowych.

10.12. Studenci Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie pokonali ponad tysiąc drużyn z całego świata i zajęli drugie miejsce w międzynarodowym konkursie organizowanym przez węgierską firmę petrochemiczną MOL. W zeszłym roku studenci AGH wygrali to współzawodnictwo. Polski zespół złożony ze studentów z Wydziału Wiertnictwa, Nafty i Gazu konkurował z 1114 drużynami z ponad 50 krajów świata. Na podium, oprócz drużyny z AGH, znalazła się również ekipa węgierska, zajmując pierwsze miejsce oraz z Turcji, która zajęła trzecie miejsce. Międzynarodowy konkurs UPPP 2015 składał się z trzech etapów: 20 dni symulacji, testów wiedzy technicznej oraz finału w Budapeszcie, w którym zmierzyło się pięć najlepszych zespołów. Drużyna z AGH w nagrodę otrzymała 8 tys. EUR oraz propozycję współpracy z węgierskim koncernem.

11.12. Na Wydziale Geologii Uniwersytetu Warszawskiego odbyła się lekcja dla młodzieży z cyklu „Geologia niejedno ma imię”, tym razem poświęcona paleontologii. Dlaczego piszemy o tym w miejscu przeznaczonym dla najważniejszych wydarzeń? Ponieważ jest to jedno z kilkuset przedsięwzięć podjętych przez warszawską uczelnię dla upamiętnienia 200 rocznicy jej powstania. Rozmach doprawdy imponujący! Obchody jubileuszu inaugurowano 1 października 2015 r. Najwięcej wydarzeń zostało zaplanowanych na maj i czerwiec 2016 r. Oprócz cyklicznych

wykładów oraz lekcji na różnych wydziałach uniwersytetu, w programie można znaleźć również widowisko multimedialne w Parku Fontann na warszawskim Podzamczu, piknik rodzinny, piknik naukowy, regaty wioślarskie, a także imprezy plenerowe i muzealne. Całość zwieńczy Galowy Koncert Jubileuszowy w Filharmonii Narodowej, który odbędzie się 19 listopada 2016 r.

11.12. Rada Nadzorcza PGNiG zdecydowała o powołaniu na stanowisko prezesa spółki byłego ministra gospodarki i głównego geologa kraju Piotra Woźniaka. Nominacja ma charakter tymczasowy, obowiązuje do 11 marca 2016 r. Nowy prezes PGNiG jest z wykształcenia geologiem, absolwentem Uniwersytetu Warszawskiego. Do 1989 r. był asystentem w Instytucie Geologicznym w Warszawie, kierował też grupą terenową w Geopol-Polservice w Libii. W latach 1990–1991 pracował jako doradca ministra rolnictwa i ministra przemysłu. Pełnił funkcję radcy handlowego w ambasadzie RP w Kanadzie – od 1992 do 1996 r. Był doradcą premiera ds. infrastruktury (1998–2000). W latach 2000–2002 zajmował stanowisko wiceprezesa zarządu PGNiG ds. handlu i restrukturyzacji. W okresie 2005–2007 był ministrem gospodarki w rządzie PiS, a od grudnia 2011 do grudnia 2013 r. wiceministrem w Ministerstwie Środowiska i głównym geologiem kraju. Został odwołany ze stanowiska pod koniec 2013 r.

18.12. I znów studenci zwycięzcami konkursu. Tym razem chodzi o młodych ludzi z Politechniki Wrocławskiej, którzy wygrali prestiżowe zawody Europejskiej Agencji Kosmicznej Moon Challenge. Finał konkursu odbył się w Holandii. Nagrodzony projekt, nazwany HECATE, zakłada wysłanie w przestrzeń kosmiczną kilku rakiet, które następnie połączą się, tworząc stację za orbitą Księżyca. W jej wnętrzu ma pracować czterech astronautów, którzy spędzą tam kilkaset dni. Będą zdalnie operować czterema łazikami wysłanymi na Księżyc przy pomocy dwóch ładowników. Łaziki miałyby działać na biegunie południowym, gdzie znajdują się wiecznie zacienione kraterzyki. Zadaniem pojazdów byłoby pobieranie i analizowanie próbek skalnych oraz seryjna produkcja niewielkich kostek z materiału miejscowego, czyli regolitu. Kostki, wykonane technologią druku 3D, mogłyby być użyte do budowy stałego lądowiska na powierzchni Srebrnego Globu. Oprócz szansy na współpracę przy projektach organizowanych przez ESA zwycięzcy otrzymali także statuetkę z wydrukowanym w technologii 3D złotym księżycem oraz nowoczesne drony z kamerami.

¹ Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, ul. Rakowiecka 4, 00-975 Warszawa; mirosław.rutkowski@pgi.gov.pl.

28.12. W Ministerstwie Środowiska odbyła się konferencja prasowa, która była poświęcona omówieniu priorytetów resortu oraz ocenie wyników konferencji COP 21 w Paryżu. Jak stwierdził minister Jan Szyszko główne zadania resortu w obszarze środowiska są zbieżne z programem partii Prawo i Sprawiedliwość w tym zakresie. Jednym z najważniejszych zadań jest zrównoważony rozwój.

– Trzeba ponownie postawić na rozwój gospodarczy z poszanowaniem ojczyściej przyrody i polskiego krajobrazu – zaznaczył minister Szyszko i dodał, że budowa innowacyjnej gospodarki z zachowaniem zasobów przyrod-

niczych jest wymogiem nowoczesnej polityki. Mówca wskazał na wagę edukacji ekologicznej. Zapowiedział, że kierowany przez niego urząd będzie dążył do tworzenia jasnego, przejrzystego prawa środowiskowego. W trakcie spotkania minister Szyszko podsumował wyniki paryskiego szczytu klimatycznego ONZ. Przypomniął, że Polska pojechała na konferencję jako kraj ogromnego dorobku w zakresie redukcji emisji dwutlenku węgla. Zawarte w Paryżu porozumienie okazało się sukcesem, a dzięki staraniom polskiej delegacji udało się do niego włączyć m.in. zapisy dotyczące pochłaniania CO₂ przez lasy.

ŚWIAT

30.11–2.12. Problemy obliczeniowe wymiany ciepła i masy mają ogromną praktyczną wagę dla energetyki, przemysłu chemicznego i lotniczego. Stają się coraz bardziej istotne dla dynamicznie rozwijającej się geotermii niskotemperaturowej. Tematyka cieszy się stałym zainteresowaniem geofizyków, hydrogeologów, glaciologów i geotektoników. Polem wymiany doświadczeń są konferencje organizowane przez różne ośrodki i komitety, zwykle pod nazwą International Conference on Computational Heat and Mass Transfer (ICCHMT). Do organizatorów spotkań znanych od lat, jak np. komitet IX ICCHMT, która odbędzie się w maju 2016 r. w Krakowie, dołączają nowi – ostatnio National Institute of Technology Warangal (NITW) w Indiach. Na konferencji tego znanego w regionie ośrodka matematycznego i komputerowego pojawiło się ponad 500 uczestników, a w komitecie organizacyjnym działali naukowcy z Indii, USA, RPA, Arabii Saudyjskiej, Australii i Rumunii.

17–20.01. Nikogo nie trzeba przekonywać o ogromnym znaczeniu teledetekcji – zarówno satelitarnej, jak i lotniczej. Niestety, znany powszechnie jest również fakt, że są to często bardzo kosztowne metody badań. Nic zatem dziwnego, że na potentatów w operacjach satelitarnych wyrastają, obok bogatych krajów Zachodu, państwa niezbyt uprzemysłowione, lecz bardzo zasobne, jak np. Arabia Saudyjska. Główny ośrodek naukowy tego kraju King Abdulaziz City for Science and Technology w dniach 17–20 stycznia zorganizował w Rijadzie duże spotkanie naukowców i praktyków pod nazwą International Remote Sensing Conference Saudi Arabia. W programie konferencji zadziwia bardzo duża ilość referatów zgłoszonych przez gospodarzy, m.in. na temat struktury ryftu Morza Czerwonego analizowanej za pomocą Landsat Thematic Mapper i DEM, integracji danych satelitarnych i GIS do oceny i monitorowania stabilności zboczy, prognozowaniu i modelowaniu wiatru i falowania morza, a także... własnego, saudyjskiego satelitarnego systemu ochrony granic. Nie zabrakło wystąpień światowych potentatów przemysłu – Airbus,

DigitalGlobe, Riegl, Saudi Aramco oraz naukowców z renomowanych ośrodków w USA, Niemczech i Japonii.

18–21.01. W Abu Dhabi, stolicy Zjednoczonych Emiratów Arabskich, odbyły się szeroko reklamowana w światowych mediach (CNBC) konferencja i targi poświęcone gospodarce wodnej. Organizatorzy, być może nieco na wyrost, nadali imprezie nazwę International Water Summit 2016. Jednak trzeba przyznać, że udało im się zgromadzić imponujący garnitur polityków z wielu krajów, z ministrem spraw zagranicznych Francji na czele, a w wystawie uczestniczyło ponad 180 firm z 35 krajów świata. Problemy poruszane na konferencji dotyczyły przede wszystkim gospodarki wodnej w krajach o znacznym deficycie zasobów, jednak dwie sesje poświęcono wynikom i ewentualnej implementacji porozumień COP 21, a jedną kierunkom rozwoju gospodarczego w świecie taniej ropy naftowej.

18–20.01. Rzadko omawianej na globalnych forach, tematyce warstw uszczelniających w systemach naftowych poświęcono konferencję Hydrocarbon Seals of the Middle East, która odbyła się w stolicy Omanu, Muskacie. Organizatorem spotkania były dwie organizacje o znakomitej renomie w świecie geologii naftowej: European Association of Geoscientists and Engineers (EAGE) i American Association of Petroleum Geologists (AAPG), które zapewniły wysoki poziom merytoryczny referatów. Omawiano zarówno aspekt geologiczny (stratygraficzny, sedymentacyjny, facjalny) warstw uszczelniających w systemach naftowych, jak i problemy techniczne oraz geomechaniczne związane z ich przewiercaniem oraz kontrolą integralności podczas eksploatacji. Uczestnicy spotkania zgodzili się, że lekceważona dotychczas jakość warstw uszczelniających jest znacznie ważniejsza niż się wydaje i często decyduje o powodzeniu eksploatacji. Problemy przedstawione podczas konferencji wymagają ich zdaniem dogłębnych studiów interdyscyplinarnych prowadzonych wspólnie przez geologów, geomechaników i inżynierów naftowych.